

KĄ REIKIA ŽINOTI ASMENIMS, GAVUSIEMS TEIGIAMĄ SAVIKONTROLĖS TYRIMO, ĮSIGYTO VAISTINĖJE, REZULTATĄ?

Savikontrolei gali būti naudojami greitieji testai, kurių atitiktis buvo įvertinta pagal In vitro diagnostikos medicinos priemonių (prietaisų) saugos techninio reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. 679 „Dėl In vitro diagnostikos medicinos priemonių (prietaisų) saugos techninio reglamento patvirtinimo“ reikalavimus. Atsižvelgiant į tai, kad tokių testų rinkoje vos keli, įteisinta, kad savikontrolei taip pat galima naudoti profesionaliam naudojimui skirtus greituosius antigeno testus, pritaikytus naudoti savikontrolės tikslais.

1.

REKOMENDUOJAMA IZOLIUOTIS.

Atskirame bute, name, atskirame kambaryje nuo kitų šeimos narių iki neigiamo PGR tyrimo atsakymo arba kol bus gautas leidimas nutraukti izoliaciją iš šeimos gydytojo.

2.

REGISTRUOTIS TYRIMUI 1808.lt arba skambinant telefonu 1808.

Tyrimui užsiregistruoti galima www.1808.lt, pasirenkant mygtuką „Turintiems simptomų ar teigiamą antigeno/kaupinio rezultatą po profilaktinio testavimo, kartojantiems tyrimą po įtariamo atvejo ar nevertinto rezultato“ arba paskambinus numeriu 1808.

3.

JEI ASMUO GAUNA NEIGIAMĄ PGR TYRIMO REZULTATĄ.

Jis gali nutraukti izoliaciją (jei nėra turėjęs didelės rizikos sąlyčio su COVID-19 ligos atveju ar neturi simptomų).

Jei turi simptomų – rekomenduojama neiti į darbą, kol nepasveiks (bendrauti su savo šeimos gydytoju). Didelės rizikos sąlytį turėjusiems asmenims galioja atskiras izoliacijos algoritmas.

KĄ REIKIA ŽINOTI ASMENIMS, KURIEMS DIAGNOZUOTA COVID-19 LIGA

COVID-19 liga gali būti diagnozuojama šiais būdais: atlikus PGR ar greitąjį antigeno testą ir gavus teigiamą rezultatą, kliniškai – jei asmuo turėjo didelės rizikos sąlytį su sergančiuoju ir jam pasireiškia simptomai (tokiu atveju ligą diagnozuoja šeimos gydytojas). Svarbu, kad asmuo, kuriam patvirtinta COVID-19 liga reaguotų operatyviai ir apribotų kontaktus su kitais. Šis algoritmas galioja visiems, įskaitant ir skiepytus ir persirgusius asmenis, jei jiems patvirtinama COVID-19 liga.

1. IZOLIUTIS IR KREIPTIS Į ŠEIMOS GYDYTOJĄ

Asmenims, kuriems patvirtinta COVID-19 liga nedarbingumą ligos laikotarpiui išduoda šeimos gydytojas.

PAGRINDINĖS IZOLIACIJOS TAISYKLĖS

- ligonis turi būti izoliuotas atskirame bute/name/gerai izoliuotame kitame individualaus buto/namo aukšte ar kito tipo izoliuotose gyvenamose patalpose su atskiru sanitariniu mazgu.
- jeigu tokios galimybės nėra, o šeimos nariai, kurie gyvena kartu iki COVID-19 ligos diagnozės nustatymo, sutinka, ligonis gali būti izoliuotas atskirame gerai vėdinamame kambaryje (t. y. su atidaromais langais ir sandariai uždaromomis durimis). Tokiu atveju ligonis turi apriboti judėjimą namuose ir sumažinti dalijimąsi bendra erdve, būnant bendroje erdvėje visada dėvėti nosį ir burną dengiančią apsaugos priemonę. Jei yra galimybė, ligoniui rekomenduojama naudotis atskiru sanitariniu mazgu.
- jeigu ligonis izoliuojasi bendrabučio tipo patalpose su atskiru sanitariniu mazgu, jam draudžiama eiti į bendras patalpas (koridorių, virtuvę ir kt.), maistą ir kitas būtinas priemones prie ligonio izoliavimosi patalpos išorinių durų turi palikti kiti asmenys. Jeigu šeimoje yra keli ligoniai, jie visi gali izoliotis viename kambaryje;
- izoliavimo metu tame pačiame kambaryje kartu su ligoniu negali gyventi kiti sveiki asmenys, išskyrus atvejus, kai reikia slaugyti COVID-19 liga sergantį vaiką ar negalią turintį asmenį. Kartu su ligoniu gyvenantys asmenys yra sąlytį turėję asmenys, kuriems privaloma izoliotis 10 dienų po paskutinės sąlyčio dienos ir laikytis Taisyklių VI skyriuje nurodytų reikalavimų.
- nepalikti izoliavimo vietos be sveikatos priežiūros specialisto leidimo. Draudžiama vykti viešuoju transportu į izoliavimo vietą ar iš jos, kai reikalinga atlikti tyrimus ar kitais atvejais, kai gautas sveikatos priežiūros specialisto leidimas. Neturint galimybės į mobilųjį punktą nuvykti savo, artimųjų, pavėžėjų ar taksi transportu, asmuo dėl pavėžėjimo gali kreiptis į savivaldybės administraciją;
- maistu, vaistiniais preparatais ir kitomis būtinomis priemonėmis pasirūpinti nuotoliniu būdu arba paprašyti, kad tuo pasirūpintų kiti asmenys (pvz., šeimos nariai, draugai ar kt.), kuriems nėra taikomos izoliavimo priemonės, arba savivaldybės administracija.

2. INFORMUOTI SAVO TIESIOGINĮ VADOVĄ

Informuoti tiesioginį vadovą apie tai, kad nustatyta COVID-19 liga (koronaviruso infekcija) bei pateikti informaciją apie didelės sąlytį turėjusius (pridedama – kaip įvertinti sąlyčio riziką) asmenis, su kuriais turėtas sąlytis įstaigoje.

KĄ REIKIA ŽINOTI ASMENIMS, KURIEMS PASIREIŠKIA COVID-19 LIGAI BŪDINGI SIMPTOMAI

Esant COVID-19 ligos plitimui, visiems gyventojams rekomenduojama stebėti savo sveikatos būklę. COVID-19 ligai būdingi simptomai: karščiavimas, kosulys, pasunkėjęs kvėpavimas, staigus uoslės, skonio praradimas ar susilpnėjimas. Papildomi mažiau specifiški simptomai gali būti galvos ir raumenų skausmas, šaltkrėtis, nuovargis, vėmimas, viduriavimas. Rekomenduojama kiekvieną rytą matuoti kūno temperatūrą. Simptomai gali pasireikšti tiek skiepytiems, tiek COVID-19 liga (koronaviruso infekcija) persirgusiems asmenims.

IZOLIUOTIS

Atskirame bute, name, atskirame kambaryje nuo kitų šeimos narių iki neigiamo tyrimo atsakymo arba kol bus gautas leidimas nutraukti izoliaciją iš šeimos gydytojo.

REGISTRUOTIS

Tyrimui 1808.lt (rinktis eilutę: turintiems simptomų) arba skambinant 1808. Jei asmeniui patvirtinama COVID-19 liga – vadovautis algoritmu „Ką reikia žinoti asmenims, kuriems patvirtinama COVID-19 liga (koronaviruso infekcija)“.

JEI ASMENIUI PATVIRTINAMA COVID-19 LIGA

Vadovautis algoritmu „Ką reikia žinoti asmenims, kuriems patvirtinama COVID-19 liga (koronaviruso infekcija)“.

JEI ASMUO GAUNA NEIGIAMĄ PGR TYRIMO REZULTATĄ

Jis gali nutraukti izoliaciją.
Rekomenduojama neiti į darbą, kol nepasveiks.

IZOLIACIJA: KĄ SVARBU ŽINOTI?

IZOLIACIJOS VIETOS SĄLYGOS

- **REKOMENDUOJAMA:** atskiras butas/namas, gerai izoliuotas kitas individualaus buto/namo aukštas su atskiru sanitariniu mazgu.
- Jei nėra galimybės užtikrinti šių sąlygų, sąlytį turėjęs asmuo gali būti izoliuotas atskirame gerai vėdinamame kambaryje (t. y. su atidaromais langais ir sandariai uždaromomis durimis).
- **Sąlyčio neturėję asmenys gali gyventi kartu su sąlytį su sergančiuoju COVID-19 liga turėjusiu asmeniu, jeigu šie sutinka gyventi kartu.** Tokiu atveju sąlytį su sergančiuoju turėję ir sąlyčio neturėję asmenys turi gyventi atskiruose gerai vėdinamuose kambariuose, apriboti judėjimą namuose ir sumažinti dalijimąsi bendra erdve.
- **Būtina užtikrinti aplinkos ir asmens higienos reikalavimų laikymąsi:** buitines atliekas mesti į šiukšliadėžę, į kurią įdėtas skysčiams nepralaidus maišas; drabužius skalbti įprastinėmis skalbimo priemonėmis 60–90 °C temperatūroje; dažnai plauti rankas su muilu ir vandeniu; ne mažiau kaip 2–3 kartus per dieną vėdinti patalpas (10 min. plačiai atvėrus langus arba keletą minučių patalpose padaryti skersvėją); naudoti atskirą patalynę, valgymo įrankius ir kt.
- Sąlytį turėję asmenys, kurie neturi ūmiai virusinei kvėpavimo takų infekcijai būdingų požymių, **gali išeiti pasivaikščioti į lauką, bet nutolti ne toliau kaip 1 km nuo izoliavimo vietos**, visą laiką dėvint nosį ir burną dengiančias apsaugos priemones (veido kaukes, respiratorius ar kitas priemones), kurios priglunda prie veido ir visiškai dengia nosį ir burną, ir vengiant bet kokio kontakto su kitais asmenimis. **Draudžiama lankytis žmonių susibūrimo vietose (renginiuose, parduotuvėse, muziejuose, viešo maitinimo vietose ir pan.).** Jei su asmeniu susisiečia pareigūnai, atliekantys izoliuotų asmenų tikrinimą dėl izoliavimo reikalavimų laikymosi, asmuo privalo nedelsiant grįžti į izoliavimo vietą.

KAIP ELGTIS, JEI NETURITE TINKAMOS VIETOS IZOLIACIJAI?

Jei neturite galimybių tinkamai izoliuotis, tai turi atžymėti SMS žinute gautoje anketoje. Tokiu atveju jis bus perkeltas į savivaldybės numatytas patalpas izoliacijos laikotarpiui. Pervežimą ir apgyvendinimą organizuoja savivaldybė, šios paslaugos apmokamos valstybės lėšomis.

KAIP ELGTIS KARTU GYVENANTIEMS ASMENIMS?

Jei tinkamai izoliuositės, t. y. nebendrausite su kartu gyvenančiais asmenimis, jie bus vertinami kaip „kontakto kontaktai“ ir neturės izoliuotis.

REKOMENDUOJAMA: kartu gyvenantiems asmenims dirbti nuotoliniu būdu (jei pagal darbo specifiką tai gali daryti), apriboti socialinius kontaktus ir stebėti savo sveikatos būklę mažiausiai 14 dienų laikotarpiu. Pasireiškus simptomams, nedelsiant skambinti 1808.

AR DIDELĖS RIZIKOS SĄLYTĮ TURĖJĘ ASMENYS GALI GAUTI NEDARbingumą IZOLIACIJOS LAIKOTARPIUI?

Taip. Kad jiems reikalingas nedarbingumas būtina pažymėti SMS žinute atsiųstoje anketoje ir kreiptis į savo šeimos gydytoją, kuris gavęs informaciją iš NVSC, išduos nedarbingumo pažymėjimą izoliacijos laikotarpiui. „Kontaktų kontaktams“ nedarbingumas neišduodamas.

3. UŽPILDYTI NVSC ANKETĄ

Anketa skirta asmenims, kuriems patvirtinta COVID-19 liga: <https://atvejis.nvsc.lt/>. Anketoje pateikti informaciją ir apie didelės rizikos sąlytį turėjusius asmenis (jei tiksliai žinoma, kad asmenys skiepyti arba persirgę, apie juos informacijos teikti nereikia). Sąlytį turėję asmenys gaus SMS žinutes su informacija apie privalomą izoliaciją.

4. INFORMACIJA ASMENIMS, KURIEMS PATVIRTINTA COVID-19 LIGA

Asmenų, sergančių COVID-19 liga, asmenų, įtariamų, kad serga COVID-19 liga, ir asmenų, turėjusių sąlytį, izoliavimo namuose, kitoje gyvenamojoje vietoje ar savivaldybės administracijos numatytoje patalpoje taisyklės:

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/ea60cec0650b11eaa02cacf2a861120c/asr>

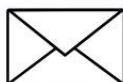
KĄ REIKIA ŽINOTI ASMENIMS, TURĖJUSIEMS DIDELĖS RIZIKOS SĄLYTĮ SU ASMENU, KURIAM PATVIRTINTA COVID-19 LIGA

Jei didelės rizikos sąlytį turėjo neskiepytas ar COVID-19 liga nepersirgęs asmuo

1.

UŽPILDOMA SMS ŽINUTĖ IŠ NVSC GAUTA ANKETA.

Anketoje bus klausama, ar turite tinkamas sąlygas izoliuotis, ar Jums reikalingas nedarbingumas izoliacijos laikotarpiui.

2.

PRIVALOMA IZOLIUOTIS.

Didelės rizikos sąlytį su sergančiuoju COVID-19 liga turėjusiems asmenims **taikoma 10 dienų izoliacija** nuo paskutinės sąlyčio dienos. Izoliavimo terminas gali būti trumpinamas ne anksčiau kaip 7 izoliavimo dieną atlikus SARS-CoV-2 PGR tyrimą ir gavus neigiamą rezultatą, jei asmeniui nepasireiškia COVID-19 ligai būdingi simptomai. Jei izoliacijos pradžioje (iki 7 izoliavimo dienos) atliktas tyrimas ir gautas neigiamas rezultatas, asmuo neįgyja teisės susitrumpinti izoliacijos laikotarpio. Jei asmuo pageidauja sutrumpinti izoliacijos laikotarpį, apie tai turi informuoti NVSC čia: <https://nvsc.lrv.lt/lt/informacija-visuomenei-apie-covid-19/nvsc.lrv.lt/sutrumpinti>.

3.

INFORMUOJAMAS TIESIOGINIS VADOVAS.

Informavus tiesioginį vadovą, jis informacija pasidalina su atsakingais asmenimis ir priima reikiamus tolimesnius sprendimus, užtikrinančius viruso plitimo suvaldymą.

4.

TESTUOTIS.

Testuotis. COVID-19 liga gali pasireikšti ir besimptomė forma. Identifikavus ligą galima izoliuoti sąlytį turėjusius asmenis ir taip nutraukti infekcijos plitimo grandinę. Izoliuojami sąlytį turėję asmenys gali patys registruotis per 1808.lt arba skambindami numeriu 1808 (rinktis eilutę: „Turėjusiems didelės rizikos sąlytį su sergančiuoju (tik gavus SMS žinutę iš NVSC dėl taikomos izoliacijos ir nesiekiant susitrumpinti izoliacijos termino“).

5.

IŠLIKTI RAMIEMS IR STEBĖTI SAVO SVEIKATOS BŪKLĘ.

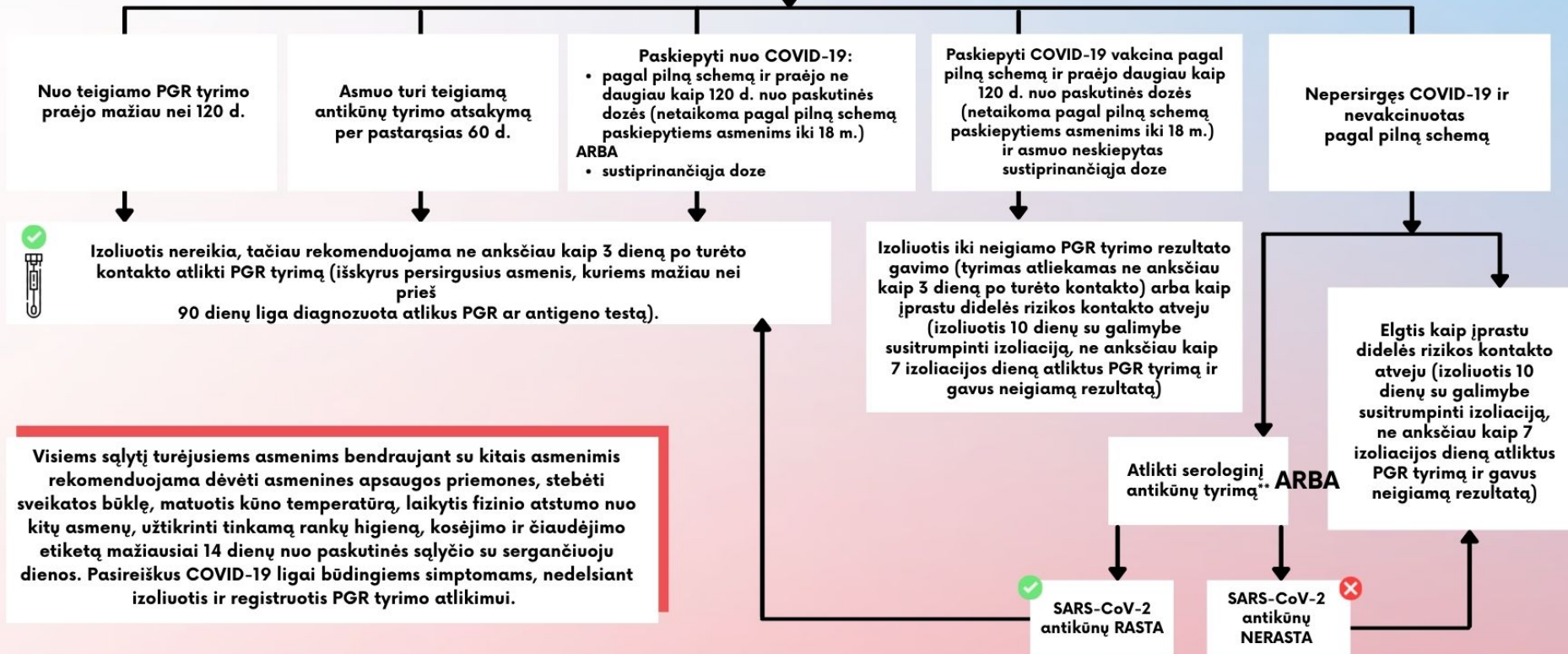
Sąlytį turėjusiems asmenims rekomenduojama atidžiai stebėti savo sveikatos būklę 10 dienų po paskutinės kontakto dienos. COVID-19 ligai būdingi simptomai: karščiavimas, kosulys, pasunkėjęs kvėpavimas, staigus uoslės, skonio praradimas ar susilpnėjimas. Papildomi mažiau specifiški simptomai gali būti galvos ir raumenų skausmas, šaltkrėtis, nuovargis, vėmimas, viduriavimas. Atsiradus simptomams kreiptis į savo šeimos gydytoją.

Asmenų, sergančių COVID-19 liga, asmenų, įtariamų, kad serga COVID-19 liga, ir asmenų, turėjusių sąlytį, izoliavimo namuose, kitoje gyvenamojoje vietoje ar savivaldybės administracijos numatytose patalpose taisyklės: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/ea60cec0650b11eaa02cacf2a861120c/asr>
NVSC informacija sąlytį turėjusiems asmenims: <https://nvsc.lrv.lt/lt/informacija-visuomenei-apie-covid-19/salyti-su-serganciuoju-turejusiems-asmenims>

GALIMAI IMUNITETĄ COVID-19 TURINČIŲ ASMENŲ* IZOLIACIJOS ALGORITMAS nuo lapkričio 17 d.

Asmuo turėjo didelės rizikos
COVID-19 kontaktą

*Galimai imunitetą COVID-19 ligai turinčiais asmenimis laikomi tie, kurie yra:

- persirgę COVID-19 (neatsižvelgiant į buvusius COVID-19 simptomus),
- turintys teigiamą SARS-CoV-2 PGR/antigeno tyrimą, kai nuo teigiamo SARS-CoV-2 PGR antigeno testo praėjo mažiau nei 210 dienų ir (arba) buvęs SARS-CoV-2 kiekybinis arba pusiau kiekybinio teigiamas serologinio tyrimo (išskyrus atvejus, kai serologinis tyrimas atliekamas po skiepavimo COVID-19 ligos vakcina) teigiamą rezultatą,
- paskiepyti COVID-19 ligos vakcina pagal pilną schemą*** (praėjus 14 dienų po vakcinacijos),
- paskiepyti COVID-19 ligos vakcina sustiprinančiąja doze.****

**Izoliacija būtina iki antikūnų tyrimo rezultato.

Standartizuotas kiekybinis, pusiau kiekybinis ar kokybinis serologinis anti-S, anti-S1 arba anti-RBD SARS-CoV-2 IgG antikūnų testas, kurio specifškumas siekia ne mažiau 98 proc. anti-N SARS-CoV-2 IgG turi silpną koreliaciją su viruso neutralizacijos efektu ir šiai rekomendacijai netinkamas.

***Suėjus 14 dienų po COVID-19 vakcinos dozės suleidimo:

- antra vakcinos dozė, kai skiepavimo schemą sudaro dvi vakcinos dozės;
- viena vakcinos dozė, kai skiepavimo schemą sudaro viena vakcinos dozė;
- bent viena vakcinos dozė, kai vakcina suleista asmeniui, kuris persirgo COVID-19 liga ir diagnozė buvo patvirtinta remiantis teigiamu SARS-CoV-2 PGR tyrimo rezultatu.

****Laikoma, kad asmuo buvo paskiepytas sustiprinančiąja doze ir tais atvejais, kai asmuo paskiepytas pagal pilną COVID-19 vakcinos charakteristikų santraukoje nurodytą skiepavimo schemą ir persirgęs COVID-19 liga, kai ji patvirtinta teigiamu laboratorinio SARS-CoV-2 PGR tyrimo rezultatu.

KAIP NUSTATYTI SĄLYČIO RIZIKĄ?

Kaip įvertinti, ar asmuo gali būti vertinamas kaip sąlytį turėjęs?

Laikoma, kad asmuo sąlytį su užsikrėtusiuoju COVID-19, jeigu su juo bendravo:

1. 72 val. laikotarpiu iki tol, kol jam pasireiškė simptomai, ir 10 d. laikotarpiu nuo simptomų atsiradimo;
2. 72 val. laikotarpiu iki tepinėlio užsikrėtusiajam paėmimo ir 10 d. laikotarpiu nuo tepinėlio paėmimo, jei jam simptomai nepasireiškė.
3. Lankėsi tose pačiose patalpose, kaip ir užsikrėtęs asmuo; naudojos bendru sanitariniu mazgu.

Jei asmuo turėjo sąlytį, užsikrėtimo rizika gali būti vertinama kaip didelė ir maža.

DIDELĖS RIZIKOS SĄLYTIS

- asmuo, turėjęs tiesioginę sąlytį su COVID-19 sergančiuoju iki 2 m. atstumu ilgiau nei 15 min. (sąlyčio laikas skaičiuojamas per parą, t. y. tai neturi būti vienas 15 min. trukmės kontaktas. Tai gali būti 3 sąlyčiai po 5 min. per parą);
 - asmuo, turėjęs tiesioginę fizinę sąlytį (kontaktą) su sergančiuoju (pvz. spaudęs ranką);
 - asmuo, turėjęs tiesioginę sąlytį be apsaugos priemonių su užkrėstais COVID-19 sergančiojo kūno skysčiais (pvz., sergantis pakosėjo į veidą, plikomis rankomis liestos sergančiojo panaudotos vienkartinės nosinės ir pan.);
 - asmuo, buvęs uždaroje aplinkoje (pvz., namuose, klasėje, posėdžių salėje, ligoninės laukiamajame, laivo kajutėje, ir pan.) su COVID-19 sergančiu asmeniu ilgiau nei 15 min.
- PASTABA. Svarbu įvertinti ar abu asmenys, t. y. užsikrėtęs ir sąlytį turėjęs dėvėjo AAP, ar jos tinkamos (pvz., jei buvo dėvimos vienkartinės medicininės kaukės, ar abu asmenys buvo pakeitę ne vėliau kaip prieš 3-4 val.) ir ar dėvimos tinkamai (pilnai dengė nosį ir burną). Jei bent vienas iš asmenų sąlyčio metu nedėvėjo AAP ar jos buvo netinkamos ar netinkamai dėvimos, sąlytį turėjęs asmuo vertinamas kaip didelės rizikos.

Esant poreikiui, NVSC epidemiologai vykdo individualų sąlytį turėjusių asmenų rizikos vertinimą – kilus neaiškumams, informuokite NVSC sąlytį turėjusių asmenų lentelėje atžymėdami, jog reikalingas konkrečių sąlytį turėjusių asmenų rizikos vertinimas.

MAŽOS RIZIKOS SĄLYTIS

- asmuo, turėjęs sąlytį su COVID-19 sergančiuoju trumpiau nei 15 min. didesniu nei 2 m atstumu;
- asmuo, buvęs su COVID-19 sergančiuoju uždaroje patalpoje trumpiau nei 15 min.;
- asmuo, keliaavęs su COVID-19 sergančiuoju bet kokioje transporto priemonėje, jeigu sąlytis neatitinka didelės rizikos sąlyčio kriterijų.

PASTABA. Visada svarbu atsižvelgti į sąlyčio aplinkybes. Veiklą, kai galimas didesnis aerozolio išskyrimas (pvz., sporto, dainavimo) metu bei jei asmeniui sąlyčio metu buvo pasireiškę simptomai (pvz. kosėjimas, čiaudulys), sąlyčio rizika gali padidėti. Tokiais atvejais net ir jei asmuo bendravo trumpiau kaip 15 min ir buvo toliau nei 2 m atstumu nuo užsikrėtusiojo, vertinama ar asmenys dėvėjo AAP, jei ne – priskiriama didelės rizikos sąlyčiai.